

Eetstoornissen & Persoonlijkheidsstoornissen

Martie de Jong
Klinisch psycholoog

Eetstoornissen in de DSM 5

- Anorexia Nervosa (AN)
- Boulimia Nervosa (BN)
- Eetbuistoornis (BED)
- Anders gespecificeerde voedings- of eetstoornis (OSFED)

- Vermijdende voedselinname stoornis (ARFID)

Zorgstandaard Eetstoornissen (2017)

Volwassenen:

- CGT waaronder CBT-E met name voor BN, BED en OSFED
- AN nog geen duidelijke evidence based behandeling
  - CBT-E, MANTRA en SSCM

Jeugd:

- Family based treatment (waaronder MGDB)

Eetstoornissen & Persoonlijkheidsst.

- Eetstoornissen en persoonlijkheidsstoornissen komen vaak samen voor;
  - Range 30-69% (Rosenvinge et al., 2000; Blinder et al., 2006; Godt, 2008; Farstad et al., 2016)
  - Bij ES gekenmerkt door restrictief eten meer OCPS (Sansone, 2011; Reas, 2013)
  - Bij ES gekenmerkt door controle verlies meer BPS
- Kernovertuigingen bij BN overlappen veel met cluster B PS (Pauwels et al., 2016)
- Kernovertuigingen bij AN overlappen veel met cluster C PS

Eetstoornissen & Persoonlijkheidsst.

- Veel overlap in de symptomatologie & etiologie van PS en Eetstoornissen
- Zorgstandaard ES 2017; Bij eetstoornissen veel comorbiditeit waaronder PS
  - Maar ook depressie, angst, PTSS, verslaving, ASS

Transdiagnostische visie (Fairburn, 2003)

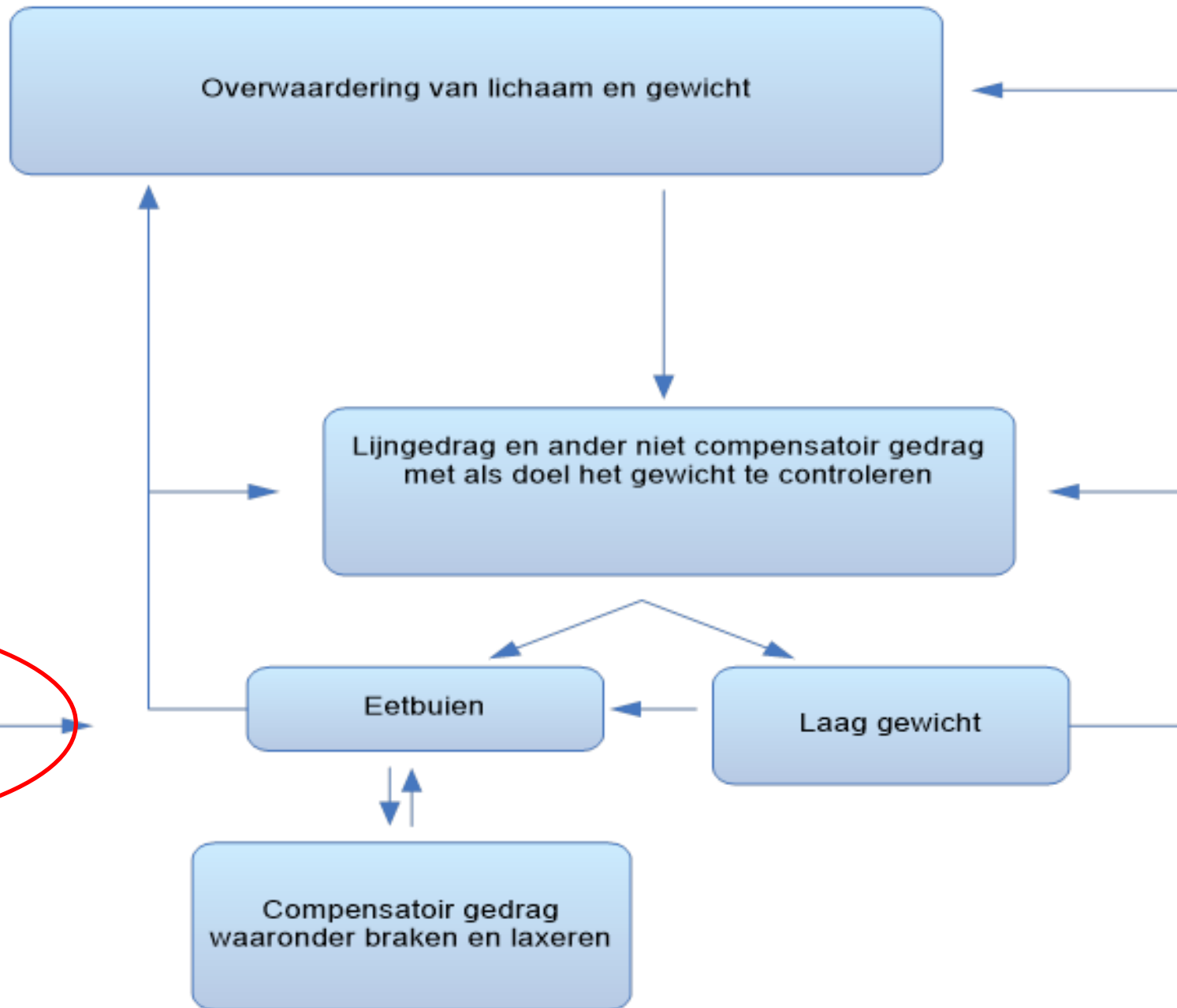
De verschillen tussen eetstoornissen zijn klein, en de overeenkomsten groot

Gemeenschappelijke in stand houdende factoren, expressie door de tijd heen verschillend

Transdiagnostische behandeling; CBT-E

2 versies:

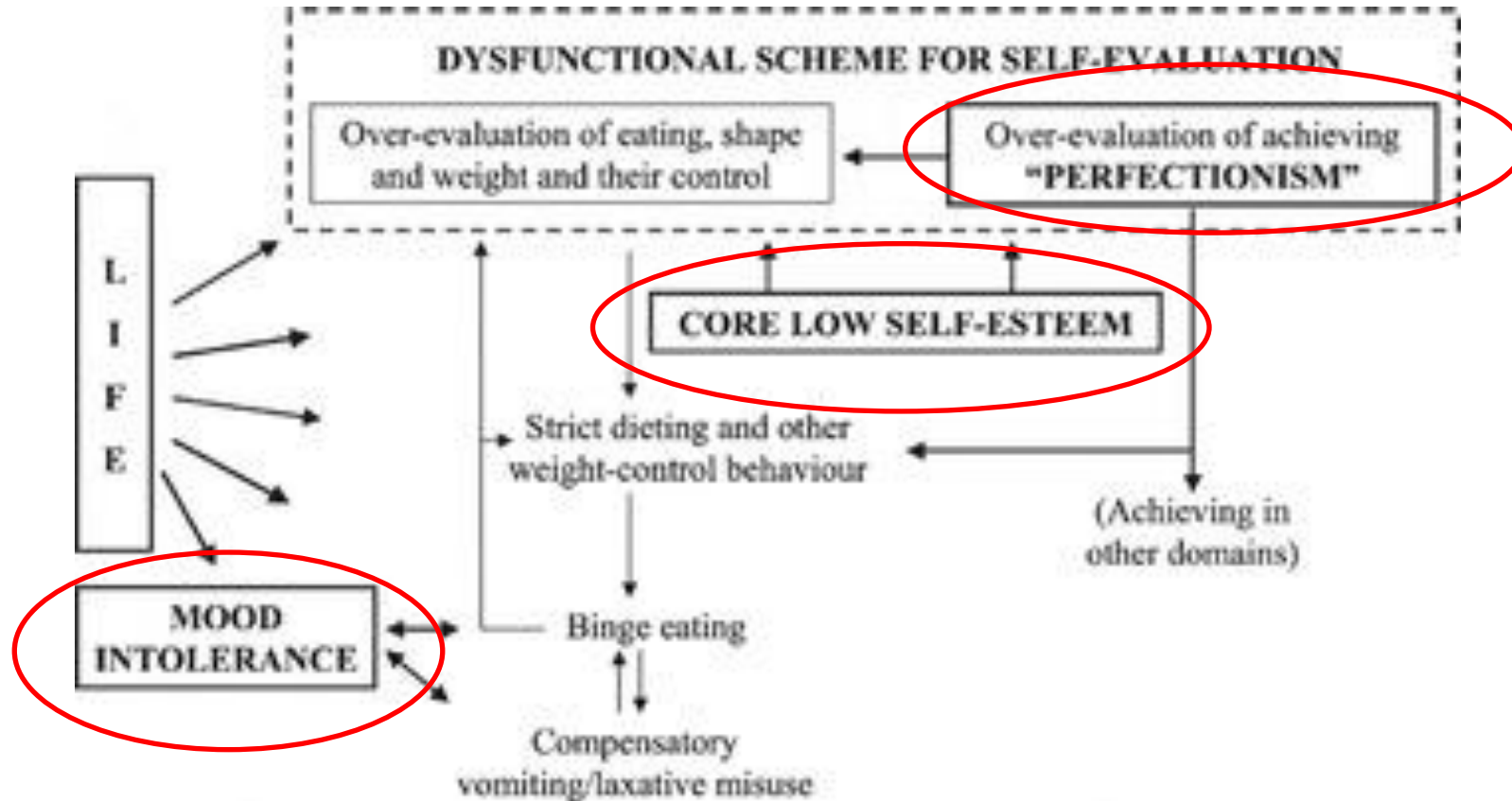
- Gefocuste vorm: gericht op beïnvloeding overwaardering van lichaamsvorm en gewicht, **emotieregulatie**
- Uitgebreide vorm: **klinisch perfectionisme, basaal laag zelfbeeld en interpersoonlijke problemen**

Gebeurtenissen en daar aan gekoppelde stemmingsveranderingen

Transdiagnostisch model uitgebreid

CBT-E

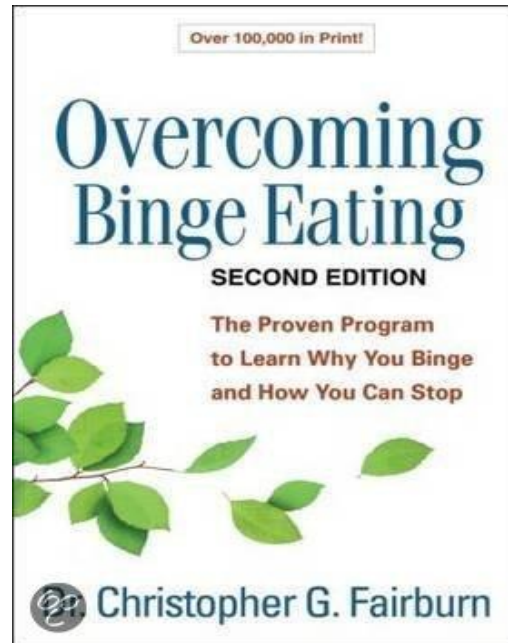
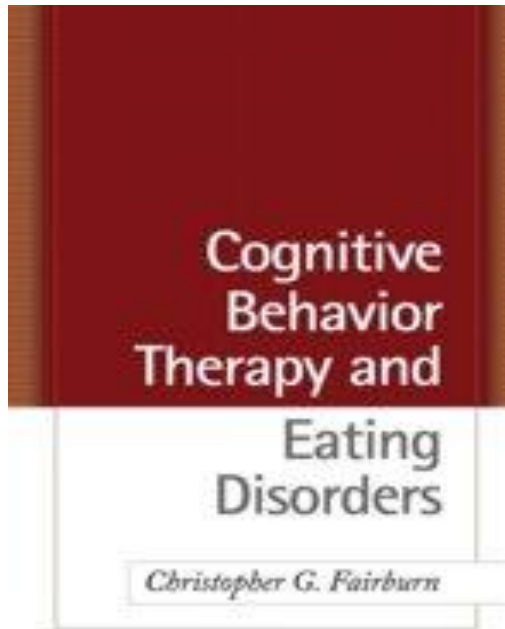
Duur:

- 20 sessies: BMI > 17.5
- 40 sessies: BMI < 17.5

CBT-E

Transdiagnostische behandeling

(Fairburn, 2008)

Kaartenhuis

Echter...

- Vooralsnog uit onderzoek beperkte verschillen in effect tussen focale en uitgebreide variant
  - Wellicht nog wist te behandelen in meer experiëntiële interventies?

Echter...

- Ernst van de zelfbeeldproblematiek, perfectionisme en interpersoonlijke problemen niet voorspellend voor effect van focale CBT-E (de Jong et al., 2020)

Behandeladvies bij ES en PS

- Zorgstandaard ES 2017: Bij comorbide PS algemeen advies - behandel “eerst” de ES
- Bij comorbide PS moeilijk te voorspellen wie onvoldoende/niet profiteert van ES behandeling
- Ervaring: ES behandeling bij comorbide PS goed mogelijk
  - Extra aandacht voor mogelijke behandelbreuken
  - Met name bij suïcidaliteit en automutilatie maken CSP

Behandeladvies bij ES en PS

- Bij stagnatie/terugval;
- Pas op de plaats. Wat interfereert?
  - Zelfbeeld; COMET bij eetstoornissen (Korrelboom et al., 2009)
  - Emotieregulatie: VERS & DGT (Lammers et al., 2020)
  - Trauma/PTSS: EMDR/IE
- ST veelbelovend (Simpson and Smit, 2020)
- Nog veel onderzoek nodig ...

Specifiek aandachtspunt bij ondergewicht

Ondergewicht kan zorgen voor kenmerken die lijken op PS;

- Beducht op gevolgen van ondergewicht op psychologisch functioneren: oa depressie, rigide denkstijl, preoccupaties, afvlakking emoties

Take home messages;

- Grote overlap tussen ES en PS in etiologie & symptomatologie
- Meerwaarde van transdiagnostisch kijken
- Evidence based behandeling ES mogelijk ook bij comorbide PS
- Op tijd stagnatie signaleren, nadere diagnostiek en behandeling aanpassen met benodigde interventies

Take home messages;

- Wees beducht op de psychologische gevolgen van ondergewicht
- Maar voorkom van het kastje naar de muur!